

BILTEN projekta HEPMP

Erazmus+ projekat Izgradnje kapaciteta u visokom obrazovanju

Jačanje kapaciteta visokog obrazovanja iz oblasti Medicine bola u zemljama Zapadnog Balkana

Zašto HEPMP projekat

- Bol je verovatno jedan od najstarijih i najuniverzalnijih oblika stresa i jedna od najranijih patnji čovečanstva.
- Pratilac je mnogih bolesti i stanja, kao što su: reumatoidni artritis, postherpetična neuralgija, degenerativna stanja kičme, osteoartritis, AIDS, migrena, dijabetesna neuropatija i fantomski bol, kao i bol usled karcinoma.
- U ekonomskoj sferi se procenjuje da troškovi lečenja pacijenata sa hroničnim bolovima premašuju ukupne troškove lečenja bolesnika sa srčanim oboljenjima, karcinomom i AIDS -om.
- Produženi bol je jedan od glavnih uzroka odsustva sa posla, bolovanja, penzionog invaliditeta, otpremnina i niske produktivnosti. To je problem javnog zdravlja zbog njegove prevalencije, visokih troškova i negativnog uticaja na kvalitet života pacijenata i njihovih porodica.
- Uprkos naporima i činjenici da je star koliko i samo čovečanstvo, bol niti je shvaćen niti ga je moguće kontrolisati u potpunosti.
- Među zdravstvenim radnicima vlada niska svest o važnosti lečenja bola.
- Broj lekara obučen za medicinu bola je nedovoljan.
- Moramo unaprediti znanje o bolu i podizati svest o značaju ovog problema, kako stručnjaka - zdravstvenih radnika, tako i društva u celini.

Ciljevi projekta HEPMP

- Jačanje kapaciteta za visoko obrazovanje u oblasti medicine bola u zemljama Zapadnog Balkana;
- Razvijanje pružanja usluga medicine bola u zemlji, pružanjem kvalifikovanog i obučenog osoblja;
- Podržavanje operacionalizacije nedavno uspostavljenog obrazovnog programa u obliku subspecializacije iz oblasti medicine bola i mogućnosti razvoja dodiplomskih obrazovnih programa;
- Uspostavljanje akademske mreže i poboljšanje stručne saradnje uz pomoć savremenih tehnologija (internet, telemedicina, itd.)

HEPMP

HIGHER EDUCATION PAIN MEDICINE PROJECT

Održana predavanja o bolu za studente u KBC „Dr Dragiša Mišović-Dedinje“

U organizaciji nastavnika Katedre za hirurgiju sa anesteziologijom zaposlenih u KBC „Dr Dragiša Mišović-Dedinje“, a podstaknuti ranije uspešno realizovanim predavanjima o bolu za studente Medicinskog fakulteta u Beogradu, održana su predavanja o aktuelnim temama iz oblasti medicine bola 4. i 5. decembra 2019. godine.

Predavanja su realizovana u amfiteatru KBC „Dr Dragiša Mišović-Dedinje“ u Beogradu za grupu studenata pete godine Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Proteklih godina program anesteziologije za 9. semestar dodiplomske nastave studenata Medicinskog fakulteta u Beogradu trajao je 3 nedelje. Po prvi put je Katedra za anesteziologiju je dobila dodatne dve nedelje za predavljanje novih tema u dodiplomskom obrazovanju.

Cilj organizacije ovih predavanja bio je podizanje svesti o problemu bola iznošenjem relevantnih naučnih činjenica o bolu.

Predavanja su namenjena studentima devetog semestra dodiplomskih studija Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, kao deo nastavnog plana i programa predmeta hirurgija sa anesteziologijom.

Stoga bi se ciljevi organizovanja i održavanja ovih predavanja mogli predstaviti na sledeći način:

- Podizanje svesti studenata medicine o problemu bola,
- Upoznavanje sa epidemiologijom bola, kao i sa značajem problema i potrebom da se o njemu nauči na Medicinskom fakultetu u dodiplomskim studijama,

- Upoznavanje sa anatomskim i patofiziološkim osnovama bola sa objašnjenjem načina viđenja bola u medicini danas,
- Upoznavanje sa pregledom pacijenta sa bolom,
- Predstavljanje osnovnih terapijskih modaliteta, sa fokusom na opioidnu analgetičku terapiju kod zloćudnih i nemalignih bolova,
- Pojašnjenje pojma opiofobije i zavisnosti, kao i upoznavanje potencijalnih strahova kod lekara i pacijenata,
- Isticanje značaja HEPMP projekta sa svim njegovim ciljevima i aktivnostima,
- Širenje informacija o HEPMP-u, njegovim ciljevima i aktivnostima,
- Kroz širenje HEPMP informacija, poziv svim studentima da učestvuju HEPMP aktivnostima kroz učešće na projektnom forumu.

Tokom dva dana u KBC "Dr Dragiša Mišović-Dedinje", nastavnoj bazi Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, održana su 4 predavanja i 1 seminar. Predavanja su održana 4. i 5. decembra 2019. od 8.00 do 13.00, a ukupno je 26 studenata pohađalo dvodnevnu nastavu.

Prvog dana, 4. decembra, predavanja je odžao Prof. Dr Vladimir Đukic na sledeće teme:

1. Patofiziologija bola
2. Procena bola
3. Postoperativni bol

Rad predavača bio je pripremljen u obliku 3 prezentacije, koje su studentima omogućile da se detaljno upoznaju sa problemima vezanim za bol. Na 111 slajdova obrađeni su izabrani aspekti problema bola koji su na taj način omogućili studentima da na jednom mestu steknu uvid u specifične aspekte medicine bola. Sve prezentacije poslate su studentima e-mailom kako bi ih koristili za celoživotno učenje.

Na kraju dana usledila je kratka diskusija koja je omogućila interakciju studenata i predavača na prezentovane teme.

Drugog dana, 5. decembra, prof. Dr Radoslav Perunović, prezentovao je Seminar o bolu i predavanje na temu Lečenje hroničnog bola, u periodu od 8.00 do 13.00. Na 45 slajdova predavanja i 30 slajdova seminara, prof. Dr R. Perunović je upoznao studente sa glavnim ciljevima terapije bola i specifičnostima lečenja hroničnog bola.

Na kraju drugog dana studenti su popunjavali anketu evaluacije programa edukacije koja je kasnije analizirana.

Studenti su izuzetno visokim ocenama vrednovali kvalitet prezentovanog materijala, organizaciju, kao i sopstveno zadovoljstvo učešćem u treningu. Manje primedbe date su na radne uslove i interaktivnost nastave.

Predavači – Prof. dr Vladimir Đukić i Prof. dr Radoslav Perunović, uglavnom su ocenjeni kao vrlo dobri ili odlični.

Studenti su na kraju predavanja pozvani na učešće na projektnom forumu na sajtu <http://hepmp.med.bg.ac.rs/forum/> gde su ohrabreni da postavljaju pitanja i pokreću diskusije.

HEPMP

HIGHER EDUCATION PAIN MEDICINE PROJECT

Konzorcijum projekta

Koordinator projekta

Prof. dr Predrag Stevanović Profesor anesteziologije, intenzivnog lečenja i terapije bola
Šef katedre anesteziologije, reanimatologije i intenzivne terapije
Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu
Kliničko-bolnički centar „dr Dragiša Mišović - Dedinje“,
Beograd, Srbija

Članovi upravnog odbora

- Prof. dr Jasna **Jevđić** Medicinski fakultet **Univerziteta u Kragujevcu**
- Prof. dr Vladimir **Đukić** Kliničko-bolnički centar „dr Dragiša Mišović - Dedinje“
- Prof. dr Danko **Živković** Medicinski fakultet **Univerziteta u Podgorici**
- Prof. dr Jasmina **Smajić** Medicinski fakultet **Univerziteta u Tuzli**
- Prof. dr Darko **Golić** Medicinski fakultet **Univerziteta u Banjoj Luci**
- Prof. dr Anđelo **Rafaele De Gaudio** Medicinski fakultet **Univerziteta u Firenci**
- Prof. dr Maja **Šoštaric** Medicinski fakultet **Univerziteta u Ljubljani**
- Prof. dr Željko **Župan** Medicinski fakultet **Univerziteta u Rijeci**

IMPRESUM

Bilten projekta HEPMP

Dvadesetpeto-a izdanje

25a/2019

Izdavač: Univerzitet u Beogradu

Urednik: Prof. dr Predrag Stevanović

Medicinski fakultet Univerzitet u Beogradu

Kontakt

- Internet stranica:
www.hepmp.med.bg.ac.rs
- Forum:
www.hepmp.med.bg.ac.rs/forum
- Emejl:
hepmperasmus.ka2@med.bg.ac.rs
- Telefon: +381 11 363639

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

HEPMP

HIGHER EDUCATION PAIN MEDICINE PROJECT